

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno din 32—, polletno
din 16—, četrletno din 9—, ino-
zemstvo din 64—
Poštno-čkovni račun številka 10.603

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMEČKO DELO“

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Cene inseratov: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrt strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Pred padcem Barcelone

Obroč Francovih čet okrog katalonske prestolnice Barcelone se vedno bolj zožuje in so bili nacionalisti 22. januarja že pri zadnji črti, ki bi naj obranila Barcelono. Položaj katalonskega glavnega mesta je postal nevzdržen, kakor hitro je general Franco v noči na 20. januar po srditih bojih zasedel mesto Ingalada, ki tvori ključ do poti proti Barceloni. Iz Ingalade so se umaknile rdeče čete proti mestu Villa-Franca. Nacionalistične čete so se polastile tudi vseh vrhov severno in vzhodno od Ingalade. Francovi oddelki so zasedli dne 21. januarja dopoldne vojaško pomembno mesto Udeno, ki leži 5 km severozapadno od Ingalade. Z zavzetjem mesta Arbosa so nacionalisti oddaljeni le še 25 milj od Barcelone. Arbos leži sredi med Vendrello in Villa-Franco. Mesto so zavzele maroške čete pod poveljstvom generala Jague. Na-

cionalisti so zasedli tudi Clariano med Arbosom in morjem. Nacionalistični oddelki prodirajo v vseh odsekih. Dne 21. januarja so nacionalistične čete zasedle zjutraj mesto Vendrello na cesti med Tarragono in Barcelono. Mesto šteje okoli 5000 prebivalcev ter je važno križišče za promet med Lerido in Barcelono ter Villa-Franco in Vallsom. General Franco osebno vodi vse napade nacionalistov in je že parkrat v letalu preletel položaje, da si je ogledal bojišče in dal potrebna povelja generalom prodirajočih armad.

Zgorajna slika najnovejših Francovih zmag in zasedb najvažnejših točk okrog Barcelone nam je dokaz, da je prestolno mesto pokrajine Katalonija pred padcem. Francova vojska, ki prodira ob morski obali, je bila 22. januarja oddaljena od Barcelone samo še 25 km.

Bombni atentati na Angleškem

V nulem tednu je bilo izvršenih na Angleškem nad 10 najhujših bombnih atentatov na elektrarne, daljnovode, plinarne in vodovode. Atentati so delo irskih nasilnežev, kateri zahtevajo, naj Angleži takoj umaknejo vse svoje posadke iz Irske, od-

pokličejo vse državne uradnike in ukinejo vse angleške ustanove. Dobro pripravljene zarotniške organizacije so spravile na noge angleško policijo, ki se trudi s pomočjo irske, da bi izsledila krivce tajinstvenih bombnih napadov.

Velika nesreča zaradi povodnji

V Argentini v Južni Ameriki so obsežne pokrajine pod vodo in je radi naraslih rek ter poplav poginilo 10.000 glav živine. Ljudje so si oteli življenje na ta način, da so splezali na visoka drevesa, na katerih čakajo, da bo ponehalo deževje in vode ne bodo več naraščale. Najhujše se je razpihnila argentinska reka Colorado. Radi izzrednih nališov so se nasipi vzdolž reke Colorado podrli, voda se je razlila in se je svet levo in desno od reke spremenil v eno samo ogromno jezero. Valovi te reke so porušili 16 vasi in so odnesli s seboj veli-

kanske množine stavbenega lesa, ki je bil pripravljen ob obeh bregih reke. Plavajoči les je podrl železniški most čez reko pol ure pred prihodom vlaka. Pet vagonov vlaka je zdrvelo v razbesnele valove reke. Ponesrečeni vlak je vozil večji del železniške uradnike, kateri so znali plavati in so se obdržali nad vodo, dokler jim niso prihiteli na pomoč reševalni avtomobili z moštvo. Kljub požrtvovalnemu reševalnemu delu s pomočjo gasilskega čolna in lestev je utonilo pri železniški nesreči 24 ljudi.

Dve hudi nesreči

Kanadsko štirimotorno potniško letalo »Cavalier« se je 21. januarja zvečer spustilo radi napak v motorjih iz višin na morje in oddalo brezžični klic »Potapljammo se«. Na pomoč je prihitel parnik »Eso«, kateri je našel preostanke letala in je rešil deset potnikov, ki so se držali letala in so bili vsi izčrpani. Tri člane posadke pogrešajo in so najbrž utonili. Ponesrečeni »Cavalier« je vzdrževal že poldrugo leto promet med Njujorkom in Bermudi. Ob

priliki nesreče je bilo lepo vreme, a kakor hitro je moralo letalo na morje, je nastala huda burja. Posadko so tvorili Angleži. Letalo je imelo s seboj vse priprave za reševanje. — V japonskem rudniku Kukoti je nastala strahovita eksplozija vnetljivih podzemeljskih plinov. Nesreča je zahtevala pri prči 60 mrtvih, nadaljnjih 70 rudarjev pa pogrešajo in se bojijo za njihovo življenje, ker so reševalna dela zelo otežkočena.

Italija in Jugoslavija

V četrtek je prispel v Jugoslavijo italijanski zunanji minister grof Ciano. Na meji naše države ga je pozdravil na Raketu v imenu predsednika naše vlade ban dravske banovine dr. Natlačen. Predsednik vlade dr. Stojadinovič se je sestal z grofom Ciano v Belju, kjer je bil prirejen lov. Politični razgovori so se vršili v Belju in potem v Beogradu, ki ga je italijanski zunanji minister v teku ne celih dveh let že drugič obiskal. Namen tega obiska, ki je vzbudil v mednarodnem svetu veliko pozornost, je v tem, da se poglobi in razširi sodelovanje med dvema državama, ki med njima vlada razmerje prijateljstva. Med našo državo in Italijo je že leta 1924 sklenjena pogodba prijateljstva, ki pa ni prišla takoj do pravega življenjskega izraza. Šele trgovska pogodba, ki je bila sklenjena med našo in italijansko državo in podpisana ob navzočnosti grofa Ciana v Beogradu 25. marca 1937, je postavila odnošaje med obema sosednjima državama na trdno podlago ter tako omogočila razmerje in sodelovanje, ki je v korist obema državama.

Učinkovitost prijateljskega razmerja med Italijo in jugoslovansko državo, zasnovanega na težnjah ohranitve miru, naj bi se razširila — to je bil eden izmed glavnih namenov, ki je privedel grofa Ciana v našo državo — tudi na vso srednjo in južnovzhodno Evropo. Italija zasleduje v tem delu Evrope, ki se je v teku preteklega leta deloma precej nevarno vzvalovil v razburkanosti političnih valovih (priključitev Avstrije, okrnitev Češko-Slovaške), odločno in odkrito mirovno politiko. Jugoslavija je mednarodno priznan steber miru. Treba pa je na vsem ozemlju od Sredozemskega morja do mej sovjetske Rusije več takih stebrov, ki naj bodo trdni nosilci mirovne zgradbe, za katero se Italija toliko trudi. V to svrhu hoče predvsem povezati našo državo z Madžarsko s prijateljsko pogodbo, ki naj bo zgrajena na priznanju sedanjih državnih mej in zagotovilu narodne zaščite madžarski manjšini v naši državi. Slična pogodba bi naj ustvarila prijateljsko razmerje med Madžarsko in Romunijo, pri čemer naj bi naša država sodelovala. V vprašanju Sredozemskega morja, ki je v njem tudi naša država jako zainteresirana, zavzema Jugoslavija stališče, da se ohrani ravnotežje sil na osnovi statusa quo (sedanjega stanja). Pot, ki jo je izbrala v sporu med Italijo in Francijo, je stroga nevtiralnost (nepripranost).

V teh kratko označenih smereh so se vršili razgovori in dogovori o aktualnih (dejanskih) zunanjepolitičnih vprašanjih med predstavnikoma italijanske in jugoslovanske zunanje politike. V razpravo so tudi prišla gospodarska vprašanja, zadeva tr-

„Slovenski gospodar“ — je izkaznica, da je
vaša hiša katoliška in slovenska!

govinskih zvez in medsebojna gospodarska podpora. Važna točka razgovorov so tudi bili kulturni stiki med obema državama, ki bodo prišli v prid slovensko-hrvaški narodni manjšini v Italiji. Od sklenitve italijansko-jugoslovanske pogodbe v marcu

1937 so bile v življenju naših slovenskih in hrvaških bratov v Italiji mnogotere trdote odstranjene. Trdno upamo, da bo blagodatni poglobljenega prijateljstva med obema državama v še večji meri deležna slovensko-hrvaška narodna manjšina.

Kaj smo videli v Beogradu?

Beograd, 17. januarja.

Naše čitatelje in volilce bo gotovo zanimalo, kake vtise imamo novo izvoljeni poslanci ob prvih sejah narodne skupščine.

Velik ugled dr. Korošca

Slovenski poslanci smo bili v Beogradu zelo prijazno sprejeti. To pa radi velikega ugleda in spoštovanja, ki ga uživa naš voditelj dr. Anton Korošec. Drugo, kar daje nam Slovincem poseben sloves, pa je dejstvo, da smo v Sloveniji pri volitvah tako sijajno zmagali, kakor JRZ nikjer v nobeni drugi banovini. Ves Beograd ve, da je Slovenija po ogromni večini, tako v podeželju kakor v mestih, na strani dr. Korošca in JRZ. Vedeli so tudi to, da menda nikjer v državi niso nasprotniki uporabljali tako žalostnih sredstev kakor pri nas v Sloveniji, da bi uspeli. Posebno naglašajo povsod, kamor pridemo, da niti na ta način niso mogli zrušiti dr. Korošca v Sloveniji, da so se združili v skupno fronto komunisti, bivši orjunci, pofovci, socialisti, pucljevci, mačkovi in vsi drugi naši nasprotniki, pa so ostali tako majhni in poraženi, kakor še nikdar poprej.

Ko je dr. Korošec zadnjič izstopil iz vlade, smo bili v Sloveniji neprijetno iznenađeni. Povsem drugače pa je bilo tu v Beogradu. Tu so vedeli, da dr. Korošec ve, kaj dela. Že prve dni, ko smo prišli v Beograd, so nam poslanci iz južnih krajev pa tudi drugi odličniki pripovedovali, da čaka dr. Korošca še velika naloga.

Dr. Korošec v narodni skupščini

Ko smo v ponedeljek, 16. januarja, prišli poslanci v veliko sejno dvorano narodne skupščine, smo zasedli središče dvorane, od koder imamo pogled na vse strani. Zanimalo vas bo gotovo, ako vam sporočimo, da je bil naš voditelj dr. Korošec, ko je prišel v dvorano, zelo živahno in z velikim navdušenjem pozdravljen ne samo od nas slovenskih poslancev, ampak od vse zbornice. Ploskanja in vzklikanja dr. Korošcu ni bilo kraja. Poslanci, ministri in senatorji s od vseh strani prihajali k njemu, mu stiskali roke ter vzklikali. Dr. Korošec je prišel k slovenskim poslancem, vsakemu posebej je stisnil roko, povedal par bodrilnih in veselih besed. Takoj tam smo imeli posvet o našem delovanju.

Ko smo bili poslanci po imenih klicani, da oddamo svoja poslanska pooblastila, je bil dr. Korošec zopet tako živahno pozdravljen od vse skupščine kot nihče drug. Te prizore bi si naj ogledali tisti »junaki« iz Slovenije iz nam nasprotnih vrst, ki iz znanega razloga brbljajo okoli, da je dr. Korošec odžagan. Vsi ti naj vedo, da sloves dr. Korošca menda še nikdar ni bil tako visok in tako častitljiv kot ravno sedaj. To je dovolj jasno znamenje, da ima dr. Korošec vedno veliko besedo in velik vpliv v razvoju naše notranje politike.

Dr. Korošec predsednik senata

Kakor v novo izvoljeni skupščini, tako ima dr. Korošec tudi velik sloves v senatu.

V ponedeljek, 16. januarja, je senat volil svoje predsedstvo. Dasiravno šteje senat okoli 80 članov in je med temi samo osem Slovencev, je bil pri volitvi predsednika izvoljen za predsednika senata naš voditelj dr. Korošec. Dobil je od 65 oddanih glasov 51, dočim so senatorji drugih strank oddali prazne glasovnice, ker so že v naprej videli, da bi s svojim kandidatom propadli.

Zavrnitev nasprotnikov in delo naših poslancev za bodoče

To sem vam napisal in vam sporočam iz jugoslovanske prestolice z namenom, da lahko zavrnete tiste mačkorce in njihove družabnike v Sloveniji, ki še vedno lažejo in kričijo po slovenskih vaseh, da je dr. Korošec vržen iz vlade in da ga nihče ne mara. Povem pa tudi to, da se tu v Beogradu živa duša ne zmeni za dr. Kramerja, Puclja, dr. Mačka ali pa za kakega dr. Reimana, dr. Pirkmajerja, dr. Kukovca in slične.

Tu se sedaj poslanci pripravljamo za zakonodajno delo v korist našega ljudstva. Po ministrstvih se sedaj pripravljajo na nov državni proračun in slovenski poslanci se vsak dan posvetujemo, kako bi mogli čim bolj koristiti svojim volilecem in narodu.

Žalostna volilna slika s Hrvaške

Te dni zaseda tako zvani verifikacijski odbor, ki smo ga izvolili v torek, 17. januarja. Verifikacijski odbor odloča o tem,

kateri posilanci so bili pravilno izvoljeni in kateri ne. Iz Slovenije je prispela samo neka malenkostna pritožba, dočim je največ utemeljenih pritožb proti volitvam na Hrvaškem. Tam so mačkovi izvajali tako nasilje in počenjali na posameznih voliščih take protizakonitosti, da se to početje mora studiti vsakemu poštenemu človeku. Mačkovi so že v naprej grozili, da bodo tistim, ki bodo volili Stojadinovičevo listo, požgali hiše, posekali sadno drevje in vinske trte, da bodo tiste, ki kandidirajo za dr. Stojadinoviča, oziroma JRZ in bodo volili proti dr. Mačku, pobili. Mačkovi so vse to res izvajali. Mnogo je primerov, ko so pristašem JRZ požgali poslopja in jim požgali ter posekali najlepše sadno drevje in vinsko trto ter so skoro do smrti pobili več volilcev in agitatorjev JRZ. Na voliščih so rabili silo ter so v volilne seznane kar pisali glasove za dr. Mačka, ne da bi vsi volilci prišli na volišče. Samo na tak način je dobil dr. Maček na Hrvaškem toliko glasov. Verifikacijski odbor bo sedaj te stvari razmotrival. Vendar, da se Hrvaški ne bodo pritoževali, jim bodo poslanski manč ti najbrž vkljub temu potrjeni.

Dr. Maček ima smolo s svojimi poslanci

Tako zvana njegova združena opozicija ne drži in se hudo krha. Nad 20 poslancev, ki so bili izvoljeni na listi dr. Mačka, je že pokazalo dr. Mačku hrbet in so prišli v Beograd. Samo okoli 40 poslancev od 370 je ostalo z dr. Mačkom doma za pečjo. Računa pa se, da bo tudi od teh polagoma eden ali drugi prisopihal v Beograd in da bo nazadnje dr. Maček ostal v zapečku z bore maloštevilnimi poslanci.

Za danes naj zadostuje to splošno poročilo. Ako bo zopet kaj posebno novega in važnega, vam bom zopet napisal za »Slov. gospodarja«. Do tedaj pa vsi prijatelji pozdravljeni!

Iz raznih držav

V NAŠI DRŽAVI

Verifikacijski odbor na delu. Prvo zasedanje novo izvoljene skupščine je bilo zaključeno z izvolitvijo verifikacijskega odbora, kateri bo natančno pregledal in pripravil za skupščino vse važnejše dogodke, kateri so se zgodili med zadnjimi volitvami. Za volitve verifikacijskega odbora sta vložila listi: poslanski klub JRZ in združena opozicija. Nosilec JRZ liste je bil bivši predsednik narodne skupščine Stevan Cirič. Na tej listi sta prišla v verifikacijski odbor od Slovencev dr. Anton Ogrizek in Albin Šmajd, kot njuna namestnika pa Fr. Bajlec in Karel Gajšek. Nosilec opozicijske liste je bil dr. Miloš Tupanjanin. V verifikacijskem odboru ima JRZ 19 članov, opozicija pa 2, ki pripadata skupini bivših zemljo-radnikov.

V DRUGIH DRŽAVAH

Bolgarski kralj v Rimu pri poroki. Bolgarski kralj Boris se je mudil zadnje dni minulega tedna s spremstvom v Rimu in je prisostvoval poroki princezinje Marije Savojske s princem Luisom Bourbonškim.

Nova vlada na Slovaškem. Predsednik češko-slovaške republike dr. Hacha je imenoval na predlog predsednika slovaškega parlamenta novo slovaško vlado. Ministrski predsednik in notranji minister je dr.

Tiso; prometni minister Turčanski, pravosodni Jožef Sivak in finančni Teplanski. Iz vlade je izpadel dosedanji minister za prosveto Černak.

Svečana otvoritev avtonomne slovaške zbornice. Avtonomna slovaška zbornica je bila slovesno otvorjena 18. januarja v prostorih vseučilišča v Bratislavi. Otvoritve so se udeležili poleg vseh 63 poslancev, kolikor jih šteje slovaški deželni zbor, in vseh članov slovaške avtonomne vlade tudi predsednik češko-slovaške osrednje vlade Beran, vojni minister general Sirovy, predsednik osrednje zbornice Malypetr in predsednik senata Soukup. Po službi božji v jezuitski cerkvi je bila najprej zaprisega Hlinkove garde, nakar je sledila svečana otvoritev deželnega zbora. Prvo sejo je otvoril najstarejši poslanec dr. Budaj. Sledila je zaprisega poslancev, kateri so potem izvolili za predsednika deželnega zbora tajnika Slovaške ljudske stranke Sokola. Po izvolitvi še dveh podpredsednikov in stalnih odborov je bila po govoru novega deželnozbornskega predsednika Sokola prva seja zaključena in bo sklicana prihodnja pismeno.

Avtonomna vlada Karpatske Ukrajine razširjena. Predsednik češko-slovaške republike je imenoval za tretjega člana vlade Karpatske Ukrajine generala Leva Prhalo, dosedanjega poveljnika vzhodne Slova-